

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเป็นธรรมะนะ ถ้าไม่มีธรรมะ ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะคือสัจจะ คืออริยสัจ คือความจริงของใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านได้ย่นดวงใจของท่านก่อน บุญเพ็ญวาสนาสุติญาณคืออดีตชาติของท่าน จุติปปตญาณ ถ้าไม่ได้เป็นพระพุทธรเจ้าจะไปเกิดเป็นอะไร แล้วก็อาสวกขยญาณ ตรงอาสวกขยญาณมันไปทำลายตรงอวิชชา มันเห็นตามความเป็นจริงใจ ถึงเข้าใจว่าชีวิตนี้มันมาอย่างไร

ปฏิสนธิจิต จิตนี้ เราว่าคำว่า จิต หัวใจนี้ มันเป็นอย่างไง เราว่าเรามีกายกับใจ...กายกับใจที่เราเป็นอยู่นี้เป็นอาการของใจ ไม่ใช่ใจนะ ความรู้สึกนี้เป็นอาการของมัน ไม่ใช่ตัวของมันหรือตัวของมันนะมันเป็นสิ่งที่ละเอียดกว่านี้อีก มันย่อยสลายลงไป สัญญาคือความจำได้หมายรู้ ถ้าตัวความรู้สึกนี้เป็นใจ เราต้องระลึกอดีตชาติได้ เราต้องจำของเราได้ทั้งหมด สิ่งที่เราทำมาต้องจำได้หมด เห็นไหม ทำไมมันลืมหมดละ

สิ่งที่ลืมนี้มันเป็นขั้น ๕ มันเป็นอาการของใจ ไม่ใช่ตัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไป ย่นกลับไปถึงตรงที่ว่า อวิชชาปัจจุชา สงฺขารา ตัวอวิชชาไปทำลายตรงนั้นไง นี่ปฏิสนธิจิตไม่ใช่อาการของใจ อาการของใจเป็นสภาวะแบบนี้ถึงเข้าใจเรื่องชีวิตใจว่าชีวิตนี้มันมาอย่างไร แล้วมันดำเนินไปอย่างไร เกิดมาจากไหน? เกิดมาจากกรรม ทำไมคนเกิดมาถึงว่ามีบุญมีกรรมไม่เหมือนกัน คนเกิดมาจากพ่อจากแม่เดียวกัน ทำไมมีความสุขความทุกข์ไม่เหมือนกัน คนเกิดจากพ่อแม่เดียวกัน ทำไมนิสัยไม่เหมือนพ่อแม่ ทำไมพี่กับน้องนิสัยไม่เหมือนกัน เห็นไหม

คนนี้มาจากไหน เรามานั่งอยู่นี้เรามาจากไหน? เรามาจากบุญกุศลของเรา ถ้าเราไม่ได้สร้างบุญกุศลของเรา เห็นไหม คูสิ คูไขหวัดคนกลี เวลาเปิดเป็นแสนๆ ตัวนะ ขุดหลุมแล้วกวาดลงหลุมหมดเลย เห็นไหม นี่ถ้าเราเกิดสภาวะแบบนั้นมันก็เป็นสภาวะแบบนั้น แต่เราเกิดมานี้คือบุญกุศลของเราพาเกิดมาสภาวะแบบนี้ นี่คือสภาวะของเรา

ถ้าสภาวะของเรา นี่ชีวิตมาเป็นแบบนี้ ชีวิตเราเป็นแบบนี้เพราะมีเรา สมบัติถึงเป็นของเรา เพราะมีเรา เราถึงประสบกับความสุข เพราะมีเรา เราถึงประสบกับความทุกข์ เห็นไหม เพราะมีเรามีเราทั้งนั้นเลย เราถึงรับสมบัติ รับกรรม รับบุญกุศลของเรา เพราะเรานี้ไปรับทั้งหมดเลย

สิ่งนี้เพราะมีเรา เพราะเรา อริยสัจกลับมาตรนี้ไง กลับมาตรงทำลายเราไง ถ้าทำลายเราทำลายตัวตนของเรา เราอยู่ที่ไหน? เราอยู่ที่บนร่างกายนี้ เราอยู่บนหัวใจนี้ ที่จิตปฏิสนธิจิตนี้คือตัวเรา แต่ในความเห็นผิด เวลาของเขานี้เขาว่าเขาได้รับพระอาทิตย์ เขาได้รับพระอินทร์ พระอินทร์สั่งให้พระอาทิตย์ แม่สั่งให้ป่าฆ่าลูกของตัวเอง เพราะลูกของตัวเองว่าเกิดมาแล้วไม่ดี เกิดมาแล้วชีวิตนี้ไม่สมประกอบ ต้องฆ่า แล้วสั่งให้พระอินทร์นั่งสวดกัน

เวลาออกไป พระอินทร์นี่เราเป็นได้นะ ในประเทศเป็นประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิเป็น นายกรัฐมนตรี ทุกคนมีสิทธิเป็นประธานาธิบดี ทุกคนมีสิทธิ นี่ก็เหมือนกัน ทุกคนมีสิทธิ แต่เรามีอำนาจวาสนาหรือเราทำถึงตรงนั้นได้หรือไม่ มีเหตุพอหรือไม่เราถึงเป็นประธานาธิบดี หรือเราเป็นนายกรัฐมนตรี

นี่ก็เหมือนกัน พระอินทร์เกิดจากไหน? เพราะมีสมัยพุทธกาลนะ คฤหัสถ์เขาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระอินทร์นี้มีจริงไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าอย่าถามเลยว่าพระอินทร์มีจริงไหม พระอินทร์นี้มีจริง เพียงแต่ว่าเหตุที่ให้ไปเกิดเป็นพระอินทร์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังรู้เลย

การทำสาธารณประโยชน์ การทำสิ่งต่างๆ สิ่งที่ทำให้เกิดเป็นพระอินทร์เพราะอะไร เพราะพระอินทร์นี่เป็นผู้ที่ปกครองเทวดาอีกชั้นหนึ่ง เป็นผู้นำของเขา ฉะนั้นต้องสร้างบุญกุศลเป็นผู้ นำเป็นผู้ที่ทำเหตุสร้างขึ้นมาให้เป็นผู้นำของเขา แล้วผู้นำอันนี้มันถึงไปเกิดเป็นพระอินทร์เป็นผู้ปกครองเขาไป พระอินทร์อย่างนั้นเป็นโดยข้อเท็จจริง พระอินทร์นี้มี มีโดยข้อเท็จจริง

พระอินทร์ในพระไตรปิฎกมาใส่บาตรพระกัสสปะ พระกัสสปะเข้าสมาบัติอยู่ พระอินทร์นะ พระอินทร์เป็นทิพย์ทั้งหมดเลย เป็นเทพทั้งหมดเลย ทำไมยังต้องมาใส่บาตรกับพระกัสสปะละ เห็นไหม พระอินทร์ยังต้องปรารถนาบุญกุศล ปรารถนาสิ่งที่ว่ามีความสุขของเขา มีความทุกข์ของเขา เพราะความไม่เสมอหน้า ความปกครองเทพ แล้วเทพมีสมบัติมากกว่า นั้นพระอินทร์ตามข้อเท็จจริง แต่พระอินทร์อย่างนี้เป็นวาระไง

เหมือนกับการเกิดและการตาย เวลาจิตดวงนี้ตายไป สร้างบุญกุศลมากไปเกิดเป็นพระอินทร์ พระอินทร์ก็ดำรงชีวิตหนึ่ง ชีวิตหนึ่งก็ต้องตายไป เห็นไหม พระอินทร์ก็มีวาระของเขา คือภพชาติของเขา เขาต้องเปลี่ยนของเขาไป พระอินทร์มีจริง แต่มีจริงโดยข้อเท็จจริง

แต่นี้เราเป็นมนุษย์ เราเป็นพระอินทร์ได้อย่างไร แล้วเราตั้งได้อย่างไร เราตั้งว่าให้ฆ่าลูกเราได้อย่างไร พระอินทร์หรือจะฆ่าลูก พระอินทร์หรือว่าสิ่งนี้ไม่ดี ลูกเราเกิดมากับเรา สิ่งที่เกิดมากับเรานี้จะดีหรือจะชั่วเราก็ต้องแก้ไขของเราไป เพราะสิ่งนี้...การทำลายกัน การทำลายสิ่งต่างๆ สิ่งนี้ไม่ดีเลย นิธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีเมตตา เรามีเมตตาอยู่แล้ว แล้วอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องของสภาวะกรรม พ่อแม่ลูก คนมาเกิดมาด้วยกัน ถ้าไม่มีกรรมร่วมกันมาเกิดด้วยกันไม่ได้หรอก

สิ่งที่มีกรรมมาด้วยกัน สิ่งที่มีกรรมด้วยกันเราก็ต้องรักษา เราต้องแก้ไขของเราไป เราต้องแก้ไขนะ เพราะเราจะไปทำลายสิ่งนี้ เป็นการเพิ่มกรรมไง สิ่งที่มีดีมาสว่างมา เวลาที่มีดีมานี้ ลูกมานี้ มาสร้างสมให้พ่อแม่เจริญรุ่งเรือง สร้างบุญกุศลมาด้วยกัน มาส่งเสริมให้เจริญรุ่งเรือง ถ้าลูกมีสิ่งที่ว่าเคยทำบาดหมางกันมา เวลาเราบาดหมางกัน เราทำอะไรกันนี้ เราบอกว่าเราจะไม่ใช่เขาหรอก เพราะเรารู้กัน แต่เวลากรรมมันให้สภาวะแบบนั้น มันเป็นอย่างนั้นนะ เป็นที่ว่าทำไมคนนี้เราชอบใจนัก ทำไมคนนี้พูดอะไรมันถูกหูเรานัก คนนี้ทำไมเราเชื่อฟังเขานัก เห็นไหม เวลากรรมมันให้ผลนะ เราจะเชื่อเขาทั้งหมดเลย มีอะไรเราต้องให้เขาทั้งหมดเลย แต่นี้เป็นเรื่องของกรรมนะ

แต่ถ้าเป็นลูกของเรา เป็นญาติของเรา มันเป็นสายเลือดไง มันต้องให้กันไปตามสายเลือด เรารักของเรา อย่างไรก็รักของเรา เพราะว่าบ่วงบุตร บ่วงภรรยา บ่วงสมบัติอย่างนี้ บ่วงหลวมๆ นี้มันเป็นโซ่คล้องใจ เวลาลูกเราเกิดขึ้นมานี้โซ่คล้องใจๆ พ่อแม่มีลูกสืบสกุลนี้แหล่ะ! มีความสุขมากๆ นี้โซ่คล้องใจ

แต่ถ้าโซ่อันนั้นมันเป็นพิษล่ะ ถ้าโซ่นั้นเป็นอย่างนั้น นี่เป็นสภาวะกรรมนะ ถ้าสภาวะกรรมแบบนี้มันก็ต้องฝืน ต้องแก้ไขกันไป เราจะไปทำลายอย่างนี้เพื่ออันนี้เป็นกรรมแล้ว เราทำลายกรรม เด็กนี้เกิดมาแล้วไม่ดีจะฆ่ามัน

ฆ่าแล้วนี่ เราฆ่าอย่างนี้ เราเพิ่มกรรมเข้าไปอีกนะ แล้วเราจะไปเกิดเป็นลูกของเขาไหม เราจะไปเกิดไปให้เขาทำลายไหม สิ่งที่ทำลาย เห็นไหม พระพุทธเจ้าไม่ให้ทำอย่างนี้ พระพุทธเจ้าให้อภัย ให้อภัยนะ ให้อภัยเป็นทาน สิ่งใดเราพยายามชำระล้าง เวลาทำบุญกุศลนี้แผ่ส่วนกุศล แผ่บุญ

กุศโลอกไปให้เขา ให้เขามีความสุข แม้แต่ศัตรูก็ให้มีความสุข แม้ศัตรูก็ให้มีเมตตากับเรา แม้แต่ศัตรู แม้แต่สิ่งต่างๆ ให้โลกนี้เป็นความเป็นธรรมทั้งหมด

เราไม่ใช่ไปทำลายเขา เราไม่ใช่ไปฆ่าเขา เราต้องการให้เขากลับความเห็นของเขา ถ้าเขากลับความเห็นของเขา เขาจะได้เป็นประโยชน์กับโลก ไม่ใช่เป็นประโยชน์กับเราหรือ เป็นประโยชน์กับโลกก่อน เพราะคนดีโลกนี้ปรารถนามาก เห็นไหม ผู้นำ ผู้ที่มีบุญญาธิการ โลกนี้ปรารถนามาก โลกนี้มีแต่ความทุกข์ร้อน สิ่งนี้หายากนะ ในร้อยคนพันคน คนที่กล้าหาญมีหนึ่งคน ในแสนคนในล้านคน คนที่พูดจริงมีหนึ่งคน ในล้านคน ในหลายๆ ล้านคน คนที่จะเข้าถึงถึงความจริงจะมีกี่คน

ผู้นำนี้หายากมาก สิ่งนี้หายากมาก แล้วเราพยายามสร้างสมของเราขึ้นมาอย่างนี้เพื่อให้ลูกให้หลานของเรา ให้สิ่งที่เป็นของเราให้เขามีสัมมาทิฐิ ให้เขาเป็นความเห็น ให้เขาเป็นผู้นำ เราสร้างสิ่งนี้มาเป็นประโยชน์กับโลกมหาศาลเลย ไม่ใช่ประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับโลกทั้งนั้นเลย แต่มันก็ย้อนมาเป็นประโยชน์กับเรา เพราะอะไร เพราะเป็นลูกของเรา เป็นหลานของเรา เราจะมีความสุขมาก ลูกเราหลานเราสิ่งที่เป็นญาติของเรานี้เขาประสบความสำเร็จของเขา สังคมยอมรับเขา สืบสกุลของเรา นี่มันจะมีสุขย้อนกลับมาหาเรา ถ้าโลกมีความสุขเราจะมีสุขไปด้วย ถ้าโลกมีความทุกข์เราจะทุกข์ร้อนไปกับโลกไปด้วย เห็นไหม สิ่งนี้เป็นความจริงนี้เป็นสภาวะธรรม

แต่ทำไมไปทำกันอย่างนั้นล่ะ เห็นไหม นี่ความเห็นผิดใจ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นความจริง เพราะเหตุว่ามีจริง สัตว์โลกมีจริง กรรมมีจริง ทุกอย่างมีจริงหมด แต่สภาวะธรรมแบบนี้ถ้าเกิดขึ้นมากับเราแล้วเราต้องแก้ไขของเราไป เพราะนี่คือกรรมของเรา นี่คือการกระทำของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เชื่อกกรรม กรรมนี้เป็นอจินไตยนะ “อจินไตย” สิ่งที่ว่าคาดหมายไม่ได้ สิ่งที่เป็นความลึกลับมหัศจรรย์มีอยู่ ๔ อย่าง ๑. พุทธวิสัย คือปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้กว้างขวางมาก เรื่องของสภาวะธรรม แล้วเรื่องของโลกนี้ เรื่องของสภาวะของโลก จักรวาลนี้มันแปรสภาพตลอด มันเป็นอจินไตย ใครจะคาดหมายอย่างนั้นไม่ได้ แต่พยากรณ์ข้างหน้าได้ แล้วก็เรื่องของฌาน เรื่องของสมาธิใจ ฌานคือความสงบนี้มันลึกลับมหัศจรรย์มาก มันถึงมีขั้นตอนของมันมหาศาลเลย นี่มันเป็นอจินไตยเลย

สิ่งนี้เป็นอจินไตย เรื่องกรรมก็เป็นอจินไตย สิ่งที่เป็นอจินไตยเพราะอะไร เพราะจิตนี้มันไม่เคยตาย จิตนี้มันเวียนตายเวียนเกิดไปสภาวะของมัน มันจะให้ผลอย่างนี้ตลอดไป สิ่งที่ตลอดไป ถ้าเราไปเพิ่มค่าในวิบากอกุศล เราก็ต้องไปรับเอาข้างหน้านะ เราจะไปรับเอาข้างหน้า เราจะปฏิเสธว่าเราเกิดมาชาตินี้ตายไปแล้วแล้วกัน แล้วก็จบ ไม่สนใจนะ ไม่สนใจแต่ไปเกิดอีกนะ ไปเกิดอีกเป็นชาติใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาระลึกอดีตชาติได้ ท่านบอก “ท่านเคยเป็น” เพราะว่าปัจจุบันที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์อย่างนี้ท่านเป็นพระพุทธรเจ้าอยู่ ท่านบอก “ท่านเคยเป็นๆ” คือจิตดวงมันเคยเป็น นี่เคยเป็นสภาวะแบบนั้นมา แล้วสร้างสมมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราสร้างกรรมของเราไปปัจจุบันนี้ เราไม่ยอมรับเพราะเราตายแล้วก็จบกัน เราตายไปแล้ว สภาวะเรานี้ นาย ก. ตายไป นาย ก. ตาย แต่จิตของนาย ก. นี้มันเข้าไปสถานะเดิมของเขา แล้วจิตของนาย ก. นี้มันก็ไปแสวงหาที่เกิดใหม่ พอแสวงหาที่เกิดใหม่ มันก็เป็นจิตดวงใหม่ มันก็เป็นนายคนใหม่ นาย ข. นาย ง. ไป นาย ข. นาย ง. ไป ก็ความรู้สึกก็อันเดียวกันนั้น

นี่จิตดวงนี้เป็นดั้งเดิม แต่เขาได้เกิดสถานะใหม่ คือเกิดเป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาก็เกิดสถานะใหม่ แต่จิตดวงนี้ ความรู้สึกอันนี้มันมีอยู่ในนี้ ถึงเวลาย้อนอดีตชาติ เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ มันจะย้อนกลับเข้าไปในดวงใจนี้ จะเห็นสภาวะจิตนี้มันเคยเกิดเคยตายอย่างไรมา สะสมอย่างไรมา แล้วกรรมเวลาให้ผลมันจะปฏิเสธได้อย่างไร ก็มันสุขมันทุกข์อันแก่นั่นนะ หัวใจความรู้สึกอันนั้นมันก็แสวงไปรับผลอันนั้นใจ

แล้วเราบอกว่า “เราเกิดชาตินี้ชาติสุดท้ายแล้ว เราไม่รับรู้สิ่งนั้น สิ่งนั้นมันเป็นอนาคต เราไม่รับรู้” เวลาไปทุกข์มันก็คิดอย่างปัจจุบันนี้ “ทำไมเราทุกข์ล่ะ ทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ ทำไมคนอื่นเขามีความสุขล่ะ ทำไมเรามีความทุกข์ล่ะ” มันก็ไปลงสภาวะอันนั้นอีกล่ะ เห็นไหม สภาวะดวงจิตดวงนี้เพราะมันไม่เคยตาย มันถึงเป็นอจินไตยไง กรรมมันให้ผลตลอดไปเป็นอจินไตย จิตนี้มันเป็นสิ่งที่คงที่ตลอดไป แต่คงที่แบบมีกิเลส มันก็ทุกข์เกิดทุกข์ตายๆ ตลอดไป

แต่จิตดวงนี้ถ้าทำลายกิเลส เห็นไหม ทำลายกิเลสตรงไหน? ทำลายตรงที่ว่าตัวตนใจ เพราะมีเราถึงมีความสุขทั้งหมด เพราะมีเราถึงมีสมบัติทั้งหมด เพราะมีเรา เพราะมีเราทั้งหมด เราถึงต้องทำสัมมาสมาธิเข้ามา เพราะมีเราก็เอาเรานี้วิปัสสนาใจ วิปัสสนาเพื่อทำลายเรา

เราเกิดในไหน? เราเกิดในร่างกายนี้ ในร่างกายนี้เป็นเราหรือไม่เป็นเรา พิจารณาเข้าไป ในหัวใจนี้เราหรือไม่เป็นเรา เห็นไหม เป็นอาการของใจทั้งหมด ถ้าทำลายสิ่งนี้ทำลายตัวตนออกไปทั้งหมด จิตนี้บริสุทธิ์

จิตนี้มีอยู่ จิตนี้มีกิเลส มันต้องเวียนเกิดเวียนตายไปในอนาคตกตลอดไป ถ้าจิตนี้ทำลายถึงที่สุด มันก็มีอยู่ตลอดไป แต่มันไม่เกิดและไม่ตายสิ มันอยู่ของมันสภาวะแบบนั้น นี่ตัวตนใจ เพราะมีเราถึงมีสรรพสิ่งหมดเลย แต่นี่ไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาเป็นสมมุติบัญญัติ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นสมมุติบัญญัติทั้งหมดเลย แต่วิมุติคืออะไรล่ะ? วิมุติคืออันนั้นไง แล้วอันนั้นพูดได้อย่างไรล่ะ อันนั้นคือสภาวะอันนั้น อันนั้นคือสภาวะสิ่งที่มีอยู่ สิ่งที่มีอยู่นี้มันอยู่ในร่างกายของเรา คือหัวใจของเราเอง หัวใจของเราเองมันมีตัวตน มีความคิด

เรื่องเล็กๆ น้อยๆ สิ่งที่มีมันสงวนรักษานะ มันสะเทือนใจมาก ของเล็กๆ น้อยๆ นะ ของนี้มีคุณค่ามาก ของใหญ่ของโตไม่ค่อยมีค่า เพชรนิลจินดาเม็ดเล็กๆ แต่ราคาแพงมาก นี่สิ่งเล็กน้อย ใจ แล้วความเล็กน้อย เช่น ครอบครัวยี่ สามี่ ภรรยา ความบาดหมางในหัวใจเล็กๆ น้อยๆ นี่มันจะฝังใจไปตลอดคนนะ คนอื่นพูดแล้วก็แล้วกันนะ แต่คนข้างเคียงพูดนี่มันจะฝังอยู่ในหัวใจ นี่เล็กๆ น้อยๆ ในหัวใจ สิ่งทีละเอียดในหัวใจนี้ลึกลับมาก แล้วไปทำลายสิ่งนี้ออกไปจากใจได้ สิ่งนี้ประเสริฐที่สุด เห็นไหม ทำลายสิ่งนี้

พระอินทร์ ถ้าสร้างสมบุญญาธิการเป็นพรหมด้วย เป็นทุกๆ อย่าง แต่ถ้าอย่างนั้นมันก็เวียนในวัฏฏะ นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้สอน เวลาพระสารีบุตรไปสอนโยมจนเป็นพระอนาคามี ไปรายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าสอนโยมได้ถึงพระอนาคามี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ทำไมเธอสอนตำราขนาดนั้น ทำไมเธอไม่สอนให้หมดกิเลสไป”

นี่พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าไม่ให้เป็น ไม่ให้เป็นสิ่งนั้น เพียงแต่เราเป็นโยม เราเป็นญาติโยมเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นี้บุญเป็นอามิสใจ สิ่งนี้ให้มันอาศัยเราไป เราก็กายไป อาศัยบุญกุศลไป ดึกว่าอาศัยบาปอกุศลที่มันทุกข์ยากไป เราถึงอาศัยบุญไปก่อน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่สิ่งนี้เป็นทางผ่าน สิ่งนี้เป็นเครื่องขับไล่ แต่ถึงที่สุดแล้วมันจะไปถึงเป้าหมาย เป้าหมายคือว่าไม่มีการขับเคลื่อน เป้าหมายคือความสุขตลอดไปเป็นวิมุติสุขเทียบสิ่งไม่ได้

สิ่งที่พระอินทร์เป็นอะไรนั่น นั่นเป็นเรื่องที่ไร้สาระ มันเป็นทางผ่าน มันเป็นสภาวะที่จิตต้องไปตกไปพบสภาวะแบบนั้น พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนอย่างนั้นเลย เราชาวพุทธนะ เห็นเขาเป็นอย่างนั้นแล้วเราย้อนกลับมาละ เราย้อนกลับมาของเรา นี่เขาว่าเป็นคนทำบุญด้วย เป็นคนไปวัดไปวาด้วย แต่เวลามันเปลี่ยนออกไปข้างนอกไปจับปลัดจับผลูนะ พระพุทธเจ้าสอนให้ฆ่าหรือศีล ๕ ก็ห้าม ปาณาติปาตา ก็ห้ามทำอยู่แล้ว ห้ามทั้งนั้นเลย แต่นี่สั่งฆ่า แล้วว่าเป็นพระอินทร์ พระอาทิตย์สั่งฆ่า นี่มันเป็นไปได้ขนาดนั้นนะเวลามันหลุดออกไป

แต่ถ้ามันมีสติเข้ามา เราย้อนกลับมา ทำลายเราคือทำลายตัวตน คือทำลายกิเลส คือทำลายความไม่พอใจของเรา นี่ต่างหากพระพุทธเจ้าสอนอันนี้ไง มรรคญาณคือทำลายกิเลสของตัวเอง ทำลายความทุกข์ของตัวเอง ทำลายความทุกข์นะ ไม่ได้ทำลายหัวใจ ยิ่งทำลายความทุกข์ขนาดไหนหัวใจยิ่งฟ้องใส ยิ่งมีความสุขมหาศาลเข้ามา แต่การกระทำนี้แสนยากเพราะอะไร เพราะมันเป็นความละเอียดอ่อนจากภายในหัวใจ เราถึงต้องหาครูหาอาจารย์ชี้แนะเข้ามาให้ย้อนกลับเข้ามา ทำหัวใจของเราให้บริสุทธิ์ผุดผ่องให้ได้ เอวัง